

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 462 Din 06.09.2023

Dosar nr.: 383/2022

Petiția nr.: 4048/08.07.2022

Petent(ă):

Reclamat(ă): Agenția pentru Plăți și Inspecție Socială a Județului Alba, Guvernul României prin Secretariatul General al Guvernului

Obiect: acordarea unei indemnizații de sprijin pentru copii adoptați doar a copiilor adoptați după intrarea în vigoare a Legii. 268/2020

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

2. Agenția pentru Plăți și Inspecție Socială a Județului Alba

II. Citarea părților

3. În temeiul art. 20 alin.(4) din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților.

4. Prin adresa nr. 4048/22.06.2022 a fost citat petentul iar prin adresa înregistrată sub nr. 4342/22.06.2022 a fost citată partea reclamată în ziua de 26.07.2022, ora 10:00. Petentul a solicitat prin adresa nr. 5630/16.08.2022 introducerea în cauză a unei alte părți reclamate. Astfel, în prezenta cauză s-a dispus recitarea prin adresa nr. 701/30.01.2023 pentru termenul stabilit în data de 28.02.2023, ora 10:00.

5. Procedură legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerile petentul

6. Petentul alături de soția sa, în baza a două sentințe civile rămase definitive prin neapelate una în anul 2019 și cea de-a doua în 11.01.2021, au adoptat 4 minori.

7. Petentul consideră că în baza Legii nr. 268/2020 toți cei 4 minori au dreptul la acordarea indemnizației de sprijin, solicitare pe care a înaintat-o părții reclamate.

8. În urma solicitării, partea reclamată a respins cererea formulată de petent întrucât nu îndeplinesc condițiile prevăzute la art. 83 din H.G. nr. 798/2021 întrucât data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești de încuviințare a adopției este anterioară

datei intrării în vigoare a Legii. 268/2020, care prevede că intră în vigoare la 120 zile de la data publicării în Monitorul Oficial, respectiv 26.03.2021.

9. Într-adevăr, art. 83 alin. (1) din Hotărârea nr. 798/28.07.2021 privind modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 579/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 273/2004 privind procedura adopției, pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 579/2016 pentru aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a Legii. Nr. 273/2004 privind procedura adopției, pentru modificarea și completarea Hotărârii de Guvern nr. 233/2012 privind serviciile și activitățile ce pot fi desfășurate de către organismele private române în cadrul procedurii adopției interne, precum și metodologia de autorizare a acestora și pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1441/2004 cu privire la autorizarea organizațiilor private străine de a desfășura activități în domeniul adopției internaționale.

10. În concluzie, partea reclamată prin Hotărârea de Guvern nr. 798/2021 stabilește faptul că numai acele familii adoptatoare care au hotărâri definitive de încuviințare a adopției ulterioare intrării în vigoare a legii pot primi indemnizațiile de sprijin.

Sușinerile părții reclamate

Sușinerile părții reclamate Agenția pentru Plăți și Inspecție Socială a Județului Alba

11. Prin adresa nr. 5173/25.07.2022 partea reclamată numitula invocat lipsa calității procesual pasive întrucât acesta nu ar răspunde personal.

12. De asemenea, partea reclamată precizează că stabilește prestațiile sociale sau alte indemnizații, pe baza documentelor doveditoare în funcție de drepturile prevăzute de lege pentru fiecare categorie de drepturi în parte. În plus precizează că Agenția este în măsura doar a aplica Hotărârile de Guvern fără a interpreta extinctiv prevederile legale.

Sușinerile părții reclamate Guvernul României prin Secretariatul General al Guvernului

13. Partea reclamată invocă excepția necompetenței materiale a CNCD.

14. Partea reclamată precizează că actul administrativ criticat de către petent se aliniază actului normativ de reglementare primară, ambele reprezentând transpunerea principiului constituțional al neretroactivității legii, consacrat de art. 15 alin. (2) din Constituția României revizuită.

IV. Motivarea în fapt și drept

Legislație și principii

15. Decizia **Curții Constituționale nr. 997/2008** arată următoarele:

„Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că, în esență, critica autorului excepției pune în discuție constituționalitatea atribuțiilor jurisdicționale ale Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, care, potrivit art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, poate să dispună «înlăturarea consecințelor

faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării», în măsura în care situațiile discriminatorii izvorăsc din conținutul unor acte normative.

Față de acestea, Curtea apreciază că o corectă analiză a textului de lege criticat impune interpretarea acestuia în ansamblul reglementării din care face parte, mai precis al Secțiunii VI din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, care reglementează rolul, atribuțiile și organizarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Astfel, Curtea observă că potrivit dispozițiilor art. 16 din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării îndeplinește rolul de «garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării», iar potrivit dispozițiilor art.18 din același act normativ, «este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul său de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.» Mai departe, art.19 alin.(1) lit.c), precum și art. 20, în ansamblu, reglementează rolul jurisdicțional al Consiliului, care are ca finalitate, așa cum s-a arătat, «înlăturarea faptelor discriminatorii și restabilirea situației anterioare discriminării.» În sfârșit, nu trebuie omis nici faptul că art.2 alin.(3) din aceeași ordonanță prevede că sunt discriminatorii «prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane [...]».

Deși autorul excepției apreciază ca fiind un «nonsens» interpretarea dispozițiilor art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 în sensul aplicabilității lor și cu privire la situațiile discriminatorii ce izvorăsc din conținutul actelor normative, Curtea observă totuși că dispozițiile de lege mai sus enunțate au constituit în realitate temeiul mai multor hotărâri prin care Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a constatat, în cadrul activității sale jurisdicționale, caracterul discriminatoriu al unor prevederi legale. Dovadă a acestui fapt stă și introducerea, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 75/2008, a alin. (3) la art.19 din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000, prin care s-a scos din competența Consiliului soluționarea sesizărilor având ca obiect măsurile legislative în contextul stabilirii politicii de salarizare a personalului din sistemul bugetar, măsură legislativă dictată tocmai ca urmare a efectelor generate de hotărârile emise de această instituție.

În această ordine de idei, Curtea constată că, în vederea îndeplinirii rolului său de garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este chemat să vegheze, printre altele, inclusiv asupra modului în care este respectat acest principiu în conținutul actelor normative. În acest sens, acest organ poate constata existența unor prevederi de lege discriminatorii și își poate exprima opinia în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative cu principiul nediscriminării. Ceea ce aici interesează sunt efectele pe care le produc aceste opinii. Astfel, dacă s-ar admite că, pe calea controlului jurisdicțional întemeiat pe art.20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării poate să constate existența unor situații discriminatorii ce își au izvorul direct în conținutul unor norme legale, hotărârea Consiliului ar putea avea ca efect încetarea aplicabilității acestor dispoziții și chiar aplicarea prin analogie a unor alte texte de lege, care nu se referă la persoana sau grupul social discriminate. Într-o atare împrejurare, se pune în discuție

legitimitatea acestui organ de a interfera în competențele legislativului, prin înlăturarea aplicabilității unor acte normative și instituirea aplicabilității altora, dar și în competențele Curții Constituționale, care îndeplinește rolul de legislator negativ atunci când constată lipsa de conformitate dintre prevederile unei legi sau ordonanțe și dispozițiile constituționale, sub aspectul art.16 referitor la principiul nediscriminării.

Deși în lumina dispozițiilor constituționale o asemenea interpretare nu ar putea fi acceptată, rolul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării putând fi rezumat mai degrabă la posibilitatea de a constata existența unor discriminări în conținutul unor acte normative și la formularea de recomandări sau sesizarea autorităților competente pentru a modifica respectivele texte de lege, se observă totuși, așa cum s-a reținut și mai sus, că, în practică, art. 20 alin. (3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 a generat efecte neconstituționale, prin care s-a încălcat principiul separației în stat, la aceasta contribuind chiar formularea echivocă a dispozițiilor cuprinse în Secțiunea VI din Ordonanța Guvernului nr. 137/2000.

Pentru aceste motive, Curtea constată că prevederile art. 20 alin.(3) din Ordonanța Guvernului nr.137/2000 sunt neconstituționale în măsura în care sunt interpretate în sensul că acordă Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării competența ca, în cadrul activității sale jurisdicționale, să anuleze textul unor acte normative cu caracter discriminatoriu și chiar să substituie acest text cu dispoziții cuprinse în alte acte normative.”

16. Procedura internă de soluționarea petițiilor și sesizărilor are următoarele prevederi relevante:

„Art. 28. Membrii Colegiului director, din oficiu, pot ridica excepția de necompetență când în mod vădit constată că petiția formulată nu este de competența Consiliului, potrivit prevederilor Ordonanței Guvernului nr. 137/2000, republicată.

Art. 29. Excepția de necompetență poate fi ridicată de reclamat sau de membrii Colegiului director și în cursul soluționării petiției, sub condiția prevăzută la art. 30.

Art. 30

(1) Excepția de vădită necompetență se pune în dezbaterea petentului sau a persoanei interesate care sesizează Consiliul, pentru a-și formula punctul de vedere.

(2) Colegiul director acordă un termen petentului sau părții interesate pentru a comunica punctul de vedere.

Art. 31

(1) Consiliul soluționează excepția de vădită necompetență după solicitarea punctului de vedere al petentului sau al părții interesate care a sesizat Consiliul.

(2) Necomunicarea punctului de vedere la termenul acordat nu împiedică soluționarea petiției.

Art. 32

Consiliul soluționează excepția de vădită necompetență prin hotărâre a Colegiului director.”

17. Art. 18 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** stabilește: „Consiliul este responsabil cu aplicarea și controlul respectării prevederilor prezentei legi în domeniul sau de activitate, precum și în ceea ce privește armonizarea dispozițiilor din cuprinsul actelor normative sau administrative care contravin principiului nediscriminării.”

18. **O.G. nr. 137/2000**, la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.

19. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

20. Analiza diferențierii se realizează prin compararea a două situații (art. 1 alin. 3 al **O.G. nr. 137/2000**: „exercitarea drepturilor enunțate în cuprinsul prezentului articol privește persoanele aflate în situații comparabile”).

21. Prin nediferențiere judecătoria Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) înțeleg în primul rând tratamentul egal al persoanelor care se află în situație similară sau analoagă: „art. 14 protejează persoanele plasate în situație similară” (**Marckx împotriva Belgiei**, 13 iunie 1979, §32) sau „analoagă” (**Van der Mussel împotriva Belgiei**, 23 noiembrie 1983, §46) ori „relevant similară” (**Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991, §60), ulterior fiind utilizată sintagma „analoagă ori relevant similară” (**Sheffield și Horsham împotriva Regatului Unit**, 30 iulie 1998, §75).

22. Fapta de discriminare este determinată de existența unui criteriu, iar între acest criteriu și faptele imputate reclamatului trebuie să existe un raport de cauzalitate.

23. Criteriile enumerate de **O.G. nr. 137/2000** sunt doar ilustrative, nu exhaustive, precizând „sau oricare alt criteriu”, însă aceste criterii, conform cazuisticii CEDO, trebuie să reprezinte caracteristici personale pe baza cărora persoane sau grupuri de persoane pot fi deosebite unele de altele (**Kjeldsen, Busk Madsen și Pedersen împotriva Danemarcei**, 7 decembrie 1976, §56). „Art. 14 nu protejează împotriva oricărui tratament diferențiat ci doar împotriva acelor care se bazează pe o caracteristică identificabilă, obiectivă sau personală ori pe «statut», pe baza cărora o persoană sau un grup de persoane se diferențiază între ele” (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §55), menționând că noțiunea „orice altă situație” trebuie să se interpreteze cât mai larg posibil (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §56-61), cu atât mai larg cu cât dreptul atins este considerat a fi mai important (**Clift împotriva Regatului Unit**, 13 iulie 2010, §62).

24. Privind dreptul, Colegiul director se poate raporta la orice drept prevăzut de **O.G. nr. 137/2000**, de legislația națională respectiv de tratatele internaționale ratificate de România. CEDO, în cauza **Sejdić și Finci împotriva Bosniei și Herțegovinei**, 22 decembrie 2009, §53, arată că **Protocolul adițional nr. 12 la Convenția europeană a drepturilor omului** acoperă patru cazuri, în particular când o persoană este discriminată

„i. în a se bucura de orice drept asigurat în mod specific unei persoane conform legislației naționale;

ii. în a se bucura de un drept care se poate deduce din obligația clară a unei autorități publice în temeiul legislației naționale;

iii. de către o autoritate publică în exercitarea puterii discreționare (spre exemplu acordarea unor subvenții);

iv. prin orice alt act sau omisiune de către o autoritate publică (spre exemplu comportamentul autorităților de impunere a respectării legii când controlează o rebeliune).”

25. O.G. nr. 137/2000 la art. 10 prevede: „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauza prin:

[...]

h) refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități.”

Colegiul director al CNCD reține următoarele:

26. Hotărârea de Guvern nr. 798/2021 stabilește că numai acele familii adoptatoare pot primi indemnizațiile de sprijin care au hotărâri definitive de încuviințare a adopției ulterioare intrării în vigoare a legii. Colegiul director constată că Guvernul României nu a fundamentat decizia și nu a prevăzut norme tranzitorii.

27. Se unește excepția lipsei calității procesuale pasive a Agenția pentru Plăți și Inspecție Socială a Județului Alba cu fondul cauzei.

28. Se respinge excepția de necompetență materială a CNCD, având în vedere că norma juridică pusă în discuție nu este o lege, ci o hotărâre de guvern, ce intră în sfera de activitate a instituției.

29. Din punctul de vedere al nevoii de a beneficia de indemnizațiile de sprijin pentru familii adoptatoare aceste familii se află în situație identică.

30. Criteriul de diferențiere este definită prin data încuviințării adopției. Această dată conferă un statut special familiilor pe baza cărora ele pot fi deosebite unele de altele.

31. Dreptul atins este cel de a beneficia de indemnizațiile de sprijin, ce intră în categoria unor drepturi și facilități.

32. În consecință, fapta sesizată reprezintă discriminare, întrucât reprezintă o excludere pe baza datei încuviințării adopției care are ca efect înlăturarea recunoașterii folosinței unui drept sau unei facilități (cea de a beneficia de indemnizațiile de sprijin acordate altor familii).

33. Având în vedere că interesul este adaptarea cât mai urgentă a normelor juridice la nevoile familiilor adoptatoare, se aplică sancțiunea de avertisment contravențional față de Guvernul României conform art. 5 alin. 2 lit. a, coroborată cu art. 6 și art. 7 din **O.G. nr. 2 din 2001.**

34. Se recomandă Guvernului României modificarea hotărârii de guvern în sensul eliminării prevederilor discriminatorii.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, pcu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Unește excepția lipsei calității procesuale pasive a Agenția pentru Plăți și Inspecție Socială a Județului Alba cu fondul cauzei;
2. Respinge excepția de necompetență materială conform art. 28-32 din **Procedura internă de soluționarea petițiilor și sesizărilor**;
3. Fapta sesizată reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1 și art. 10 lit. h) din **O.G. nr. 137/2000**;
4. Aplică sancțiunea de avertisment contravențional față de Guvernul României conform art. 5 alin. 2 lit. a, coroborată cu art. 6 și art. 7 din **O.G. nr. 2 din 2001**;
5. recomandă Guvernului României modificarea hotărârii de guvern în sensul eliminării prevederilor discriminatorii;
6. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii: —

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BĂNICĂ CERASELA CLAUDIA - Membru

MOȚA MARIA – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA - Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

SĂVULESCU RADU COSMIN – Membru

Redactată și motivată: A.Cs.F., A.A., H.I.
Data redactării: 11.01.2024

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

